

GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELERİN HUKUKİ VE MALİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU

ÖZET BİLDİRİ KİTABI
18 NİSAN 2025

SYMPOSIUM ON THE LEGAL AND FINANCIAL ASPECTS OF
CURRENT ECONOMIC DEVELOPMENTS

ABSTRACT PROCEEDINGS BOOK
18 APRIL 2025

ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ YAYINI
ERZİNCAN 2026

ISBN 978-625-92985-3-5

GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELERİN
HUKUKİ VE MALİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
SEMPOZYUMU

18 NİSAN 2025

ÖZET BİLDİRİ KİTABI

ISBN 978-625-92985-3-5

**GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELERİN
HUKUKİ VE MALİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
18 Nisan 2025**

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Ayhan Döner
Doç. Dr. Zülküf Ayrangöl
Dr. Öğr. Üyesi Nazlı Kübra Özerol
Dr. Öğr. Üyesi Elif Banu Varlı
Dr. Öğr. Üyesi Zehra Seyis

Dizgi ve Mizanpaj

Arş. Gör. Maide Polat
Arş. Gör. Miraç Fırat Çoğan

Bu eserin tüm hakları Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'ne aittir. Fotokopi yöntemiyle çoğaltılamaz, kaynak gösterilmedikçe resim, şekil vb. kullanılamaz. Kitapta ileri sürülen görüşlerin hukuki sorumluluğu yazarlara aittir.

Yayın Türü: Elektronik

ISBN: 978-625-92985-3-5

İletişim Bilgileri

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanlığı Mimar Sinan Mah. 24070 - Merkez / Erzincan
Telefon: +90 (446) 225 17 41-42-43
Faks: +90 (446) 225 17 45

Erzincan, Şubat 2026

BİLİM KURULU*

Prof. Dr. Hilmi Ünsal (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Mahmut Yavaşı (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Emin Bilge (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)

Prof. Dr. Ömer Selçuk Emsen (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Sabri Azgün (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Serdar Altınok (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Şafak Narbay (Sakarya Üniversitesi)

Prof. Dr. Şükrü Yıldız (İbn Haldun Üniversitesi)

* Bilim Kurulu üyeleri alfabetik sıraya göre gösterilmektedir.

ÖNSÖZ

18 Nisan 2025 tarihinde Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi ev sahipliğinde düzenlenen “Güncel Ekonomik Gelişmelerin Hukuki ve Mali Açıdan Değerlendirilmesi” başlıklı sempozyum, hukuk, iktisat ve maliye disiplinlerinin kesişiminde güncel meselelerin ele alındığı verimli bir akademik platform oluşturulmuştur.

Sempozyum süresince küresel ve ulusal ölçekte yaşanan güncel ekonomik gelişmelerin hukuki altyapısı, mali politikalar üzerindeki etkileri ve toplumsal yansımaları çok boyutlu bir bakış açısıyla değerlendirilmiş; teorik bilgi ile uygulama arasındaki ilişki zengin tartışmalar eşliğinde ele alınmıştır.

Sempozyumda emeği geçen tüm düzenleme kurulu üyelerine, akademik ve idari personelimize, hakemlik ve oturma başkanlığı yapan değerli hocalarımıza, bildirimleriyle katkı sağlayan akademisyen ve uygulayıcılara yürekten teşekkür ediyorum. Bundan sonra düzenleyeceğimiz nice bilimsel faaliyetlerde görüşmek dileğiyle...

Düzenleme Kurulu Adına

Prof. Dr. Ayhan Döner

Erzincan, 16 Şubat 2026

GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELERİN
HUKUKİ VE MALİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
18 Nisan 2025

İÇİNDEKİLER

Doç. Dr. Zülküf AYRANGÖL

Bölgesel Teşviklerin İstihdama Katkısı: Erzincan Örneği.....	1
The Contribution of Regional Incentives to Employment: The Case of Erzincan	3

Doç. Dr. Bülent Diclehan ÇADIRCI

Para Politikası İkilemleri ve Bankacılık Sektörü Üzerindeki Yansımaları: Teorik Bir Değerlendirme	4
Monetary Policy Dilemmas and Their Implications for the Banking Sector: A Conceptual Perspective.....	6

Doç. Dr. Mustafa TEKDERE

Para ve Maliye Politikası Rekabeti; Teorik ve Kronolojik Bir Değerlendirme.....	8
Monetary and Fiscal Policy Competition; A Theoretical and Chronological Evaluation.....	9

Dr. Öğr. Üyesi Melih SÖNMEZ

Avrupa Birliği Hukukundaki Güncel Gelişmeler Işığında, Kurumsal Sürdürülebilirlik İlkesine Genel Bir Bakış.....	10
An Overview of the Principle of Corporate Sustainability on light of Recent Developments in European Union Law	12

Dr. Öğr. Üyesi Nazlı Kübra ÖZEROL

Avrupa Yeşil Mutabakatı Kapsamında Sürdürülebilir Finans	14
Sustainable Finance Under the European Green Deal.....	15

Dr. Öğr. Üyesi Elif Banu VARLI

Yapay Zeka Destekli Finansal Danışmanlık Hizmetlerinin Ticaret Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi	16
Evaluation Of AI-Powered Financial Advisory Services within the Scope of Commercial Law ..	18

Gülin BÖLÜKBAŞI / Esra KAYACAN

Bankacılık Sektöründe Bir Alternatif Uzlaşma Yöntemi: Türkiye Bireysel Müşteri Hakem Heyetleri	19
An Alternative Conciliation Mechanism in the Banking Sector: The Turkish Individual Customer Arbitration Committees	20

GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELERİN HUKUKİ VE MALİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU

Özet Bildiri Kitabı
(18 NİSAN 2025)

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Bölgesel Teşviklerin İstihdama Katkısı: Erzincan Örneği

  Doç. Dr. Zülküf AYRANGÖL*

ÖZET

Türkiye’de bölgesel kalkınma politikaları, uzun yıllardır bölgeler arasındaki ekonomik gelişmişlik farklarını azaltmak ve ülke genelinde dengeli bir büyüme sağlamak amacıyla uygulanmaktadır. Bu politikaların en önemli araçlarından biri olan bölgesel teşvik sistemi, sermaye yatırımlarını az gelişmiş bölgelere yönlendirerek üretimi, istihdamı ve yerel gelir düzeyini artırmayı hedeflemektedir. Bu çalışma, söz konusu teşvik politikalarının Erzincan ili özelinde istihdam üzerindeki etkilerini incelemekte ve uygulamaların sahadaki yansımalarını değerlendirmektedir.

Erzincan, Türkiye’nin 4. Bölge teşvikleri kapsamında yer almaktadır. Ancak 2018 yılından beri Cazibe Merkezi Programına alınmasından dolayı ve yatırımın Organize Sanayi Bölgesinde yapılması koşulu ile 6. bölge teşviklerinden yararlanmaktadır. Bu nedenle yatırımcılara gelir vergisi stopaj desteği, kurumlar vergisi indirimi, sigorta primi işçi ve işveren payı desteği, faiz indirimi, yatırım yeri tahsisi gibi önemli avantajlar sunulmaktadır. Ancak bu desteklerin yerel ekonomiye etkisi yalnızca teşvik unsurlarının varlığıyla değil, aynı zamanda bölgenin altyapı durumu, beşerî sermaye kalitesi, sanayi kültürü ve girişimcilik düzeyi ile yakından ilişkilidir. Çalışmada Erzincan’ın sosyoekonomik yapısı, iş gücü profili, sektörel gelişim düzeyi ve yatırım ortamı nitel açıdan ele alınmıştır. Elde edilen bulgular, Erzincan’da uygulanan teşviklerin (2018 yılında Cazibe Merkezi Programı kapsamına alındıktan sonra) özellikle imalat sanayi, tarıma dayalı sanayi ve hizmet sektöründe belirli bir canlanma yarattığını göstermektedir. Yatırım teşviklerinden yararlanan işletmelerin sayısında artış gözlenmiş; bu artış, yerel ölçekte istihdam fırsatlarının genişlemesine katkı sağlamıştır. Bununla birlikte, teşviklerin yarattığı istihdamın önemli bir kısmının düşük nitelikli işlerde yoğunlaştığı ve uzun vadeli istihdam kalıcılığının sınırlı olduğu tespit edilmiştir.

Çalışma sonucunda, bölgesel teşviklerin Erzincan ekonomisine özellikle 2018 yılından sonra canlılık kazandırdığı, ancak bu canlılığın kalıcı istihdam etkisi yaratabilmesi için yapısal koşulların güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Özellikle yerel üretim kapasitesinin geliştirilmesi, mesleki eğitim altyapısının iyileştirilmesi, genç nüfusun iş gücü piyasasına katılımının desteklenmesi ve kadın istihdamının artırılması yönünde politikaların önem kazandığı görülmektedir.

Sonuç olarak, Erzincan örneği göstermektedir ki, bölgesel teşvikler yalnızca finansal destek araçları olarak değil, yerel kalkınma stratejisinin bir bileşeni olarak ele alınmalıdır.

* Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Mali Hukuk Ana Bilim Dalı.

Teşvik politikalarının başarıya ulaşması, yerel aktörlerin (belediyeler, ticaret odaları, üniversite, kalkınma ajansı) koordineli çalışması ve yatırım ortamının sürdürülebilir biçimde güçlendirilmesiyle mümkündür. Bu doğrultuda, gelecekte yapılacak çalışmaların, bölgesel teşviklerin nitelikli istihdam yaratma potansiyelini ölçmeye ve yerel kalkınma stratejileriyle uyumunu değerlendirmeye odaklanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bölgesel Kalkınma, Yatırım Teşvik Sistemi, Sürdürülebilir İstihdam.

The Contribution of Regional Incentives to Employment: The Case of Erzincan

ABSTRACT

Regional development policies in Türkiye have long been implemented with the aim of reducing economic disparities between regions and ensuring balanced growth across the country. One of the most important instruments of these policies is the regional incentive system, which seeks to increase production, employment, and local income levels by directing capital investments toward less developed regions. This study examines the effects of these incentive policies on employment specifically in the province of Erzincan and evaluates how these practices are reflected at the local level.

Erzincan is classified under Türkiye's 4th Region incentive scheme. However, since it has been included in the Attraction Centers Program (Cazibe Merkezi Programı) as of 2018, and provided that investments are made within the Organized Industrial Zone, it benefits from the incentives of the 6th Region. Accordingly, investors are offered significant advantages such as income tax withholding support, corporate tax reductions, social security premium support for both employees and employers, interest rate subsidies, and investment land allocation. Nevertheless, the impact of these supports on the local economy depends not only on the existence of incentive instruments but is also closely related to the region's infrastructure conditions, quality of human capital, industrial culture, and level of entrepreneurship. In this study, Erzincan's socioeconomic structure, labor force profile, sectoral development level, and investment environment are examined from a qualitative perspective. The findings indicate that the incentives implemented in Erzincan—particularly after its inclusion in the Attraction Centers Program in 2018—have generated a certain level of revitalization, especially in manufacturing, agro-based industries, and the service sector. An increase has been observed in the number of enterprises benefiting from investment incentives, contributing to the expansion of employment opportunities at the local level. However, it has also been determined that a significant portion of the employment created by these incentives is concentrated in low-skilled jobs and that long-term employment sustainability remains limited.

As a result, the study emphasizes that regional incentives have brought economic dynamism to the Erzincan economy, especially after 2018, but that strengthening structural conditions is necessary for this dynamism to translate into permanent employment effects. In particular, policies aimed at enhancing local production capacity, improving vocational education infrastructure, supporting the participation of the young population in the labor market, and increasing female employment have gained importance.

In conclusion, the case of Erzincan demonstrates that regional incentives should be considered not merely as financial support instruments but as an integral component of a local development strategy. The success of incentive policies depends on coordinated efforts among local actors (municipalities, chambers of commerce, universities, and development agencies) and the sustainable strengthening of the investment environment. In this context, future studies are recommended to focus on measuring the potential of regional incentives to create qualified employment and to evaluate their alignment with local development strategies.

Keywords: Regional Development, Investment Incentive System, Sustainable Employment.

GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELERİN HUKUKİ VE MALİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU

Özet Bildiri Kitabı
(18 NİSAN 2025)

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Para Politikası İkilemleri ve Bankacılık Sektörü Üzerindeki Yansımaları: Teorik Bir Değerlendirme

  Doç. Dr. Bülent Diclehan ÇADIRCI*

ÖZET

Bu çalışma, merkez bankalarının para politikası uygulamalarında karşılaştığı temel ikilemleri ve bu ikilemlerin bankacılık sektörü üzerindeki yansımalarını incelemeyi amaçlamaktadır. Özellikle fiyat istikrarı, para politikası bağımsızlığı, döviz kuru istikrarı, ekonomik büyüme ve piyasa beklentilerinin yönetimi gibi hedeflerin birbirleriyle çelişebileceği durumlar ele alınmakta ve bu hedefler arasında ortaya çıkan denge arayışı değerlendirilmektedir.

Düşük enflasyonu sağlama hedefi doğrultusunda uygulanan faiz indirimleri, finansal kurumlarda aşırı risk alma davranışlarını teşvik ederek varlık balonlarına neden olabilmektedir. Öte yandan, enflasyonu kontrol altına almak amacıyla faiz artırımı yapılması, kredi arzını daraltarak bankaların aktif kalitesi ve kârlılığı üzerinde olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Bu bağlamda literatür, para politikası ile makro-ihiyati politikalar arasında koordinasyonun önemine işaret etmektedir. İkinci olarak, para politikası bağımsızlığı ile küresel likidite koşulları arasındaki çelişki, özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından belirginleşmektedir. Gelişmiş ekonomilerdeki faiz hareketleri, gelişmekte olan ülkelerdeki merkez bankalarının politika alanını daraltmakta, yerel ekonomik koşullara uygun politika geliştirme imkânını sınırlandırmaktadır. Literatürde birçok çalışma, bu yayılma etkilerinin bankacılık sektörü likiditesi ve kredi arzı üzerinde belirleyici olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, rezerv birikimi ve makro-ihiyati araçların kullanımı küresel şoklara karşı politika esnekliğini artırabilir. Bir diğer ikilem faiz indirimlerinin döviz kuru istikrarı üzerindeki etkileridir. Faiz oranlarının düşürülmesi, yerel para biriminin değer kaybetmesine ve döviz cinsi borç yükünün artmasına yol açabilir. Bankaların döviz açık pozisyonları ve müşterilerin dövizle borçlanma davranışları, kur oynaklığı ortamında takipteki kredilerin artmasına neden olmaktadır. Bu durum, banka bilançolarında kırılganlık yaratmakta ve kredi verme kapasitesini sınırlandırmaktadır. Dördüncü ikilem ise dezenflasyonist para politikaları ile büyüme hedefleri arasındaki çatışmadır. Enflasyonu düşürmek amacıyla faizlerin artırılması, kredi arzını ve yatırımı baskılayarak büyümeyi zayıflatır. Bu durum aynı zamanda borç ödeme performansını da olumsuz etkileyerek bankaların aktif kalitesinde bozulmalara yol açabilir. Düşük faiz dönemlerinde ise bankalar “getiri arayışı”na girerek daha riskli kredilere yönelebilir ve bu da sistemik riskleri artırabilir. Taylor kuralı çerçevesi, bu tür politika ikilemlerinin nicel analizine olanak tanımaktadır. Son

* Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü.

olarak, para politikası müdahalelerinin zamanlaması ile beklenti yönetimi arasındaki ikilem ele alınmaktadır. Erken müdahaleler büyümeyi sınırlayabilirken, geç müdahaleler enflasyon beklentilerini bozarak bankacılık sektöründe kredi riski ve bilanço sorunlarına yol açabilir. İleriye dönük yönlendirme gibi iletişim araçları beklentilerin yönetiminde önemlidir; ancak zamanlama ile örtüşmediğinde politika güvenilirliğini zedeleyebilir. Bu etki, beklenti çıpasının daha zayıf olduğu gelişmekte olan ülkelerde daha belirgindir.

Sonuç olarak, para politikası kararları finansal sistem gerçeklerinden bağımsız düşünülemez. Çalışmada ele alınan beş temel ikilem, merkez bankalarının eşzamanlı olarak birden fazla makroekonomik hedefe ulaşmaya çalışırken karşılaştığı zorlukları ortaya koymaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, fiyat istikrarı ile finansal ve döviz kuru istikrarı arasında denge kuran, beklentileri doğru yöneten ve bankacılık sistemini destekleyen esnek politika çerçevelerine duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Para Politikası İkilemleri, Bankacılık Sektörü, Fiyat ve Finansal İstikrar, Küresel Likidite, Makro-ihtiyati Politika.

Monetary Policy Dilemmas and Their Implications for the Banking Sector: A Conceptual Perspective

ABSTRACT

This study aims to examine the fundamental dilemmas faced by central banks in the implementation of monetary policy and the implications of these dilemmas for the banking sector. In particular, it focuses on the potential conflicts between key objectives such as price stability, monetary policy independence, exchange rate stability, economic growth, and the management of market expectations, and evaluates the delicate balance that must be maintained among these goals.

Interest rate cuts implemented to achieve low inflation may inadvertently encourage excessive risk-taking behavior among financial institutions, potentially leading to asset bubbles. Conversely, raising interest rates to contain inflation can reduce credit supply and negatively affect banks' asset quality and profitability. In this context, the literature emphasizes the importance of coordination between monetary policy and macroprudential tools. Secondly, the contradiction between monetary policy independence and global liquidity conditions becomes particularly pronounced for emerging market economies. Interest rate decisions in advanced economies narrow the policy space of central banks in developing countries and limit their ability to design policies aligned with domestic conditions. Numerous studies in the literature show that such spillover effects significantly influence banking sector liquidity and credit supply. For this reason, reserve accumulation and the effective use of macroprudential instruments are considered to increase policy flexibility against global shocks. Another dilemma concerns the impact of interest rate cuts on exchange rate stability. Lower interest rates may lead to depreciation of the local currency and increase the burden of foreign-currency-denominated debt. Banks' open foreign exchange positions, along with clients' FX borrowing behaviors, can lead to rising non-performing loans in times of exchange rate volatility. This creates vulnerabilities in bank balance sheets and constrains lending capacity. A fourth dilemma involves the conflict between disinflationary monetary policy and growth objectives. Raising interest rates to reduce inflation may suppress credit and investment, thereby weakening economic growth. At the same time, it may impair borrowers' repayment ability, leading to a deterioration in asset quality. In low interest rate environments, banks may engage in "search for yield" behavior by extending riskier loans, which can heighten systemic risks. The Taylor rule framework allows for a quantitative understanding of such policy trade-offs. Lastly, the dilemma between the timing of monetary policy interventions and the management of expectations is discussed. Early interventions may constrain growth, while delayed actions may damage inflation expectations, increasing credit risk and balance sheet stress in the banking sector. Forward guidance is an important tool for shaping expectations; however, if it does not align with policy timing, it may undermine the credibility of the central bank. This effect is especially pronounced in emerging economies, where expectation anchoring is relatively weaker.

In conclusion, monetary policy decisions cannot be considered independently of financial system dynamics. The five key dilemmas discussed in this study reveal the complex challenges central banks face in pursuing multiple macroeconomic objectives

simultaneously. Especially in emerging economies, there is a growing need for flexible policy frameworks that can balance price, financial, and exchange rate stability, manage expectations effectively, and support a resilient banking system.

Keywords: Monetary Policy Dilemmas, Banking Sector, Price and Financial Stability, Global Liquidity, Macroprudential Policy.

GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELERİN HUKUKİ VE MALİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU

Özet Bildiri Kitabı
(18 NİSAN 2025)

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Para ve Maliye Politikası Rekabeti; Teorik ve Kronolojik Bir Değerlendirme

  Doç. Dr. Mustafa TEKDERE*

ÖZET

Para ve maliye politikası arasındaki rekabet esasen, Klasik ve Keynesyen İktisadi Yaklaşımlar çerçevesinde şekillenmiştir. Devletin ekonomiye müdahalesine karşı olan Klasikler; ekonomiye hiç müdahale edilmemesini ve görünmez elin (fiyat mekanizması) her türlü sorunu çözeceğini belirtmişlerdir. Ancak, görünmez elin ekonomide görülen istikrarsızlıkları tek başına gideremediği anlaşılınca, para politikası yoluyla minimum bir müdahale alanı oluşturmuşlardır. Dolayısıyla Keynesyen iktisatçılar; görünür bir ele olan ihtiyacı, bu elin devlet müdahaleleri olduğunu ve söz konusu süreçte ekonomi üzerinde doğrudan ve güçlü etkiler oluşturan maliye politikalarından yararlanılmasını gerektiğini vurgulamışlardır.

Bu noktada; I. Dünya Savaşı, Büyük İktisat Buhranı, Hitler faşizmi ve sonrasında yaşanan II. Dünya Savaşı, refah devleti anlayışı, 1970’lerde yaşanan OPEC petrol krizi ve stagflasyon olgusu, devletin ekonomideki payında yaşanan artışın ve devlet müdahalelerinin de sorunlar oluşturduğu fikrinin yerleşmesi (Kamu Tercih Teorisi) ile birlikte 1980 sonrası dönemde görülen serbestleşme, özelleştirme, yerelleşme ve yönetim gibi akımlar (yeniden Klasik iktisadi politikalara dönüş), nihai aşamada ise 2008 Küresel Krizi ile yakın dönemde yaşanan Covid-19 salgını, rekabet sürecinde belirleyici olaylar olarak karşımıza çıkmaktadır. Yaşanan somut olaylar üzerinden bütüncül bir yaklaşım ile değerlendirme yapılırsa; piyasa mekanizmasını önceleyen Klasik iktisadi anlayışın, devlet müdahale etmesin veya müdahale zorunlu ise para politikası ile olsun yaklaşımı, işler yolunda giderken ve herhangi bir kriz yok iken işlerliğini sürdürmektedir. Büyük ölçekli bir kriz yaşanması durumunda yetersiz kalan para politikası uygulamalarından, kurtarıcı rolünü üstlenen maliye politikası uygulamalarına kaçınılmaz bir geçiş yaşanmaktadır. Bu kapsamda çıkarılması gereken temel sonuç ise; para ve maliye politikalarını birbirinin rakibi gibi değil tamamlayıcısı gibi düşünme gerekliliğidir. Böylece, kısır teorik tartışmalardan sıyrılıp, iki politika türünü de etkin biçimde kullanarak, hızlı ve kalıcı bir şekilde ekonomik istikrarsızlıkları çözmenin ve toplumsal maliyetleri minimize etmenin önemini anlaşılabilir.

Anahtar Kelimeler: Para Politikası, Maliye Politikası, 2008 Küresel Krizi, Klasikler, Keynesyen.

* Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Bölümü.

Monetary and Fiscal Policy Competition; A Theoretical and Chronological Evaluation

ABSTRACT

The competition between monetary and fiscal policy has been shaped within the framework of Classical and Keynesian Economic Approaches. The Classics, who were against state intervention in the economy, stated that there should be no intervention in the economy and that the invisible hand (price mechanism) would solve all kinds of problems. However, when it became clear that the invisible hand alone could not eliminate the instabilities in the economy, they created a minimum intervention area through monetary policy. The Keynesian economic approach opposed the function attributed to the invisible hand metaphor and stated that monetary policy practices were inadequate to solve large-scale economic problems and were caught in the liquidity trap. Therefore, Keynesian economists emphasized the need for a visible hand that this hand is state interventions and that fiscal policies that create direct and strong effects on the economy should be used in this process.

At this point; World War I, Great Economic Depression, Hitler's fascism and the subsequent World War II, concept of the welfare state, OPEC oil crisis and stagflation in the 1970s, the establishment of the idea that the increase in the state's share in the economy and state interventions also create problems (Public Choice Theory), trends such as liberalization, privatization, decentralization and governance seen in the post-1980 period (return to Classical economic policies), finally the 2008 Global Crisis and the recent Covid-19 pandemic appear as decisive events in the competition process. When an evaluation is made with a holistic approach based on concrete events, the classical economic approach, which prioritizes the market mechanism and says that the state should not intervene or that intervention should be through monetary policy if it is a necessity, is successful when things are going well and there is no crisis. In the event of a large-scale crisis, there is an inevitable transition from inadequate monetary policy practices to fiscal policy practices that take on the role of rescuer. Main result; it is necessary to think of monetary and fiscal policies as complementary rather than rival to each other. Thus, by getting rid of unproductive theoretical discussions and using both types of policies effectively can be understood the importance of resolving economic instabilities quickly and permanently and minimizing social costs.

Keywords: Monetary Policy, Fiscal Policy, 2008 Global Crisis, Classics, Keynesian.

GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELERİN HUKUKİ VE MALİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU

Özet Bildiri Kitabı
(18 NİSAN 2025)

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Avrupa Birliği Hukukundaki Güncel Gelişmeler Işığında, Kurumsal Sürdürülebilirlik İlkesine Genel Bir Bakış

  Dr. Öğr. Üyesi Melih SÖNMEZ*

ÖZET

Kurumsal sürdürülebilirlik, şirketlerin uzun vadeli değer yaratma hedeflerini ekonomik, çevresel ve sosyal unsurlarla birleştirerek kurumsal yönetim prensipleriyle uyumlu hale getiren bir yaklaşımdır. Bu anlayış, yalnızca finansal büyüme ve performansı hedeflemekle kalmaz; aynı zamanda paydaşların beklentilerini, toplumun ihtiyaçlarını ve çevresel sürdürülebilirliği de göz önünde bulundurmayı amaçlamaktadır. 20. yüzyılın sonlarındaki skandal ve krizlerle şekillenen iş dünyasında kurumsal yönetim anlayışı dönüşüm geçirerek, şirket amaçlarının belirlenmesinde artık çevresel, sosyal ve toplumsal unsurların da dikkate alınmasını öngörmektedir. Bu dönüşüm sürecinin bir parçası olarak, kurumsal sürdürülebilirlik hem akademik hem de uygulamalı alanda giderek daha popüler hale gelmiştir. Bu popülerliğin arkasında, şirketlerin artık sadece kâr elde etmeye odaklanmak yerine; küresel ısınma, doğal kaynakların tükenmesi, insan hakları ihlalleri, yolsuzluk ve şeffaflık gibi kritik konularda daha duyarlı bir yaklaşım benimsemeleri yatmaktadır. Ayrıca, tüketiciler, yatırımcılar, çalışanlar ve diğer ilgili tarafların artan farkındalığı ve bu konulara yönelik talepleri, kurumsal sürdürülebilirliğin önemini daha da artırmıştır. Şirketlerin uzun vadeli değer yaratma hedefi doğrultusunda, ekonomik, çevresel ve sosyal unsurların kurumsal yönetim prensipleri ile uyumlu şekilde karar alma süreçlerine entegre edilmesi bir tercih olmanın ötesine geçerek bir zorunluluk olarak görülmektedir. Bu minvalde kurumsal sürdürülebilirlik, bu unsurların bir araya gelerek risklerin idare edilmesini ve şirketlerin hem toplum hem de çevre üzerinde olumlu etkiler yaratmasını sağlamayı amaçlayarak şirketlerin yüksek kârlar elde ederken çevreye, insan haklarına veya doğal kaynaklara vermiş oldukları tahribatı önleme ve telefi etme amacı taşımaktadır. Bu açıdan bu anlayış, şirketlerin yalnızca bugünün değil, geleceğin ihtiyaçlarını da karşılayacak bir şekilde hareket etmesini teşvik etmektedir.

Kurumsal sürdürülebilirlik kavramı ile ilgili dikkat çeken tartışma konularından bir tanesi, bu konunun kurumsal yönetim anlayışı içerisindeki yerinin neresi olduğu sorunudur. Bilindiği üzere kurumsal yönetim, organizasyonların yönetimi, karar alma ve kontrolü ile ilgili yapıları ve süreçleri tüm katılımcıların menfaatlerini hesap verilebilirlik, şeffaflık, adillik ve sorumluluk ilkeleriyle gözeterek daha geniş bir perspektifte organize eden süreç olarak tanımlanabilir. Kurumsal sürdürülebilirlik ilkesi ise bu dört temel ilkenin teminatı

* Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Ana Bilim Dalı.

olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bakımdan kurumsal sürdürülebilirlik, kurumsal yönetimin beşinci ilkesi olarak artık kabul edilmektedir.

Kurumsal sürdürülebilirlik ilkesi şirketler için bir külfet gibi görülmekte hem finansal piyasalar hem de şirketler üzerinde bir takım olumlu etkiler ve avantajlara da vesile olduğu gözlemlenmektedir. Örneğin kurumsal sürdürülebilirlik ilkesini uygulayabilen şirketler, üretim, işçilik, iş sağlığı ve güvenliği maliyetlerini optimize ederek ekonomik verimlilik sağlayabilirler. Bunun yanı sıra, daha düşük risk profiline sahip olmaları sayesinde uygun maliyetli dış sermayeye erişim kolaylığı noktasında önemli bir avantaj elde edebilirler. Sektör lideri olarak standartların belirlenmesi ve yasal düzenlemelerin şekillendirilmesinde aktif rol oynamaları, karar alıcı pozisyonlarını da güçlendirmektedir. Ayrıca kurumsal itibarın artırılmasıyla birlikte pazar paylarının genişlemesi ve etik değerler ile sosyal sorumluluk bilinci yüksek yatırımcıların ilgisini çekmeleri sürdürülebilirlik stratejisinin önemli çıktıları arasında yer almaktadır.

Diğer taraftan kurumsal sürdürülebilirlik uygulamalarının olumlu etkilerinin yanı sıra birtakım olumsuz sonuçları da bulunmaktadır. Özellikle şirketler açısından ek maliyetler getirdiği ve rekabetin az olduğu piyasalarda uygulanmasının zor olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca, küresel bir stratejinin eksikliği, “greenwashing” olarak adlandırılan yanıltıcı çevreci uygulamaların artmasına neden olabilir. Bazı eleştiriler ise şirketlerin finansal olmayan işlere para harcamasını, pay sahiplerinin haklarının kötüye kullanılması olarak değerlendirmektedir. Bu yönleriyle kurumsal sürdürülebilirlik ilkesinin, dikkatle ele alınması gereken karmaşık bir yapıya sahip olduğunun da altı çizilmelidir.

Tüm bu gelişmeler ışığında, kurumsal sürdürülebilirlik ilkesinin yasal zeminlerde de yerini aldığı ifade edilebilir. 2015 yılında Birleşmiş Milletler tarafından Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin kabul edilmesi ve Paris Anlaşması'nın imzalanması, kurumsal sürdürülebilirlik farkındalığında bir dönüm noktası olmuştur. Avrupa Birliği bağlamında, 2014/95/EU Finansal Olmayan Raporlama Direktifinden başlayarak, 2019/2088 sayılı Sürdürülebilir Finans Hizmetleri için Kamuyu Aydınlatma Tüzüğü, 2020/852 sayılı Taksonomi (Sınıflandırma) Tüzüğü, 2022/2464 sayılı Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi, 2023/2631 sayılı Avrupa Yeşil Tahvilleri Standardı Tüzüğü, 2024/1781 sayılı Sürdürülebilir Ürünler için Eko-tasarım Tüzüğü, 2024/1760 sayılı Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi ve 2024/2853 sayılı Yeni Ürün Sorumluluğu Direktifi sürdürülebilirlik stratejileri için güçlü bir yasal çerçeve oluşturmuştur.

Bu minvalde bu çalışma, öncelikle kurumsal sürdürülebilirlik kavramını tanımlayarak avantaj ve dezavantajlarına yönelik teorik bir perspektif sunmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada ayrıca Avrupa Birliği hukuk sisteminde kurumsal sürdürülebilirlik ilkesinin ele alınışı, güncel düzenlemeler göz önünde bulundurularak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Sürdürülebilirlik, Kurumsal Sürdürülebilirliğin Avantajları, Kurumsal Sürdürülebilirliğin Dezavantajları, Kurumsal Yönetim İçerisindeki Yeri ve Kurumsal Sürdürülebilirliğin AB Mevzuatında Yasal Zemini.

An Overview of the Principle of Corporate Sustainability on light of Recent Developments in European Union Law

ABSTRACT

Corporate sustainability is an approach that aligns a company's long-term value creation objectives with economic, environmental, and social factors by integrating these into corporate governance principles. Fundamentally, this approach not only aims financial growth and performance but also targets to address stakeholder expectations, social needs, and environmental sustainability. It can be claimed that shaped by scandals and crises at the end of the 20th century, the corporate governance paradigm has evolved to include environmental, social, and public considerations in the determination of corporate objectives. As a part of this transformation, corporate sustainability has gained significant popularity in both academic and practical fields. This growing attractiveness stems from companies adopting a more reliable view on critical issues such as global warming, exhaustion of natural resources, human rights violations, corruption, and transparency, rather than solely focusing on profit maximization. Furthermore, the heightened awareness and demands of consumers, investors, employees, and other stakeholders have increased the importance of corporate sustainability. In this context, the integration of economic, environmental, and social factors into decision-making processes in alignment with corporate governance principles is increasingly viewed not as a choice but as a necessity for companies aiming to achieve long-term value creation. Corporate sustainability seeks to manage risks while ensuring companies have a positive impact on both society and the environment. Its goal is to prevent and mitigate the harm caused to the environment, human rights, and natural resources, even as companies pursue high profits. From this perspective, this approach encourages businesses to act in ways that not only meet today's needs but also address the needs of future generations.

One of the key questions that needs to be asked here about the concept of corporate sustainability is its precise position within the framework of corporate governance. Corporate governance is broadly defined as the system or process that organizes the management, decision-making, and control structures of organizations, while safeguarding the interests of all participants through the principles of accountability, transparency, fairness, and responsibility. Corporate sustainability, on the other hand, emerges as a safeguard for these four fundamental principles. In this regard, corporate sustainability can be increasingly recognized as the fifth principle of corporate governance.

Although the principle of corporate sustainability may appear burdensome for companies, it may provide some significant positive impacts and advantages for both financial markets and corporations. For instance, companies implementing corporate sustainability can optimize costs related to production, labour, health and safety issues by achieving economic efficiency. Moreover, their lower risk profiles enable them to gain critical access to external financing. Acting as sector leaders in setting standards and shaping legal regulations further strengthens their decision-making positions. Additionally, the enhancement of corporate reputation facilitates the expansion of market share while attracting investors with strong ethical values, which can be accepted as fundamental outcomes of sustainability strategies.

On the other hand, while corporate sustainability principle offers numerous benefits, it has also some certain drawbacks. Particularly, it can impose additional costs on companies, and it seems challenging to implement in markets with low levels of competition.

Furthermore, the absence of a single global strategy may contribute to the increase of misleading environmental practices, commonly referred to as “greenwashing.” Some critiques also suggest that allocating funds to non-financial issues could be perceived as a misuse of shareholders’ rights. These aspects underscore the complex and nuanced nature of the corporate sustainability principle, emphasizing the need for careful consideration in its application.

In light of these developments, it can be seen that the principle of corporate sustainability has also established its presence within legal frameworks. In particular, the adoption of the Sustainable Development Goals by the United Nations in 2015, alongside the signing of the Paris Agreement, marked a pivotal turning point in raising awareness of corporate sustainability.

In the context of the European Union, a secured legal framework for sustainability strategies has been established, beginning with the 2014/95/EU Non-Financial Reporting Directive. This legal framework includes the 2019/2088 Sustainable Finance Disclosure Regulation, the 2020/852 Taxonomy Regulation, the 2022/2464 Corporate Sustainability Reporting Directive, the 2023/2631 European Green Bonds Standard Regulation, the 2024/1781 Eco-design for Sustainable Products Regulation, the 2024/1760 Corporate Sustainability Due Diligence Directive, and the 2024/2853 New Product Liability Directive.

In this context, this study aims to provide a theoretical perspective by defining the concept of corporate sustainability and examining its advantages and disadvantages. Additionally, it evaluates the corporate sustainability principle within the legal framework of the European Union, with a particular focus on recent regulatory developments.

Keywords: Corporate Sustainability, The Benefits of Corporate Sustainability, The Challenges of Corporate Sustainability, The Role of Corporate Sustainability within Corporate Governance and the Legal Frameworks of Corporate Sustainability within the EU Law.

GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELERİN HUKUKİ VE MALİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU

Özet Bildiri Kitabı

(18 NİSAN 2025)

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Avrupa Yeşil Mutabakatı Kapsamında Sürdürülebilir Finans

  Dr. Öğr. Üyesi Nazlı Kübra ÖZEROL*

ÖZET

İklim değişikliğinin küresel boyutlara varması nedeniyle ortaya çıkan ekonomik ve çevresel krizler, finansal sistemlerin işleyişini doğrudan etkilemekte ve mevcut yasaların yeniden gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Sera gazı emisyonlarının artması, biyolojik çeşitlilik kaybı ve doğal kaynakların sürdürülemez kullanımı ekonomik istikrarı tehdit etmektedir. Bu durumda, finansal kaynakların hem ekonomik büyümeye hem de çevresel sürdürülebilirliğe yönelik olarak yönlendirilmesi kaçınılmaz bir hal almıştır.

Avrupa Birliği (AB) 2019 yılında Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) kabul etti, 2020 yılında AB Taksonomi Tüzüğü ve 2023 yılında Avrupa Yeşil Tahvil Standardı, sürdürülebilir finansın standartlarını oluşturdu. Bu düzenlemeler, çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) standartlarının yatırım kararlarına dahil edilmesi yoluyla piyasalarda şeffaflığı artırmayı ve “yeşilleştirme” riskini azaltmayı amaçlamaktadır.

Bu çalışma, AYM çerçevesinde sürdürülebilir finans kavramının hukuki boyutunu incelemek, AB müktesebatında öngörülen düzenleyici çerçeveyi değerlendirmek ve Türkiye'nin 2035 yılı için ilan ettiği net-sıfır emisyon taahhüdü doğrultusunda ulusal hukuk sisteminde yapılması gereken değişiklikleri incelemek amacıyla tasarlanmıştır. Sürdürülebilir ekonomiye geçiş için finansman stratejisi, taksonomi ve Yeşil Tahvil Standardı gibi AB tarafından yürürlüğe konulan temel düzenlemeler, çalışmanın ilk bölümünde tartışılacaktır. Sürdürülebilir finans ve yeşil finans arasındaki kapsam farkına değinilecek, başlıca sürdürülebilir finans ürünleri açıklanacak, Dünya Bankası tarafından ilk defa 2008 yılında ihraç edilen yeşil tahvil kapsamında desteklenebilecek bazı projelerden bahsedilecektir. Son bölümde, Türkiye'deki hukuki uyum süreci ele alınacak ve finansal sistemin iklim değişikliğine karşı dayanıklılığını artırmak için öneriler sunulacaktır.

Çalışmanın hazırlanmasına normatif hukuk yöntemi yardımcı olmakla beraber Avrupa Birliği müktesebatı, ikincil düzenlemeler ve politika belgeleri taranması ve ulusal strateji belgeleri ile karşılaştırmalı bir değerlendirme yapılması amaçlanmıştır. Bu nedenle, sürdürülebilir finansın ekonomik bir araç olmakla beraber aynı zamanda bağlayıcı hukuki düzenlemelerle desteklenen bir normatif çerçeve olduğu ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Yeşil Mutabakat, AB Taksonomisi, Sürdürülebilir Finans, Yeşil Finans, Yeşil Aklama.

* Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Mali Hukuk Ana Bilim Dalı.

Sustainable Finance Under the European Green Deal

ABSTRACT

The economic and environmental crises resulting from climate change reaching global proportions are directly affecting the functioning of financial systems and necessitate a review of existing laws. Increased greenhouse gas emissions, biodiversity loss, and the unsustainable use of natural resources threaten economic stability. In this case, directing financial resources toward both economic growth and environmental sustainability has become inevitable.

In 2019, the European Union (EU) adopted the European Green Deal (EGD), followed by the EU Taxonomy Regulation in 2020 and the European Green Bond Standard in 2023, establishing standards for sustainable finance. These regulations aim to increase transparency in markets and reduce the risk of “greenwashing” by incorporating environmental, social, and governance (ESG) standards into investment decisions.

This study is designed to examine the legal dimension of the concept of sustainable finance within the framework of the Constitutional Court, to evaluate the regulatory framework stipulated in the EU acquis, and to examine the necessary changes in the national legal system in line with Turkey’s net-zero emissions commitment announced for 2053. Key EU regulations such as the financing strategy for the transition to a sustainable economy, taxonomy, and the Green Bond Standard will be discussed in the first part of the study. The difference in scope between sustainable finance and green finance will be discussed, major sustainable finance products will be explained, and some projects that can be supported under the green bond issued by the World Bank for the first time in 2008 will be mentioned. In the final section, the legal harmonization process in Turkey will be discussed, and recommendations will be presented to increase the resilience of the financial system to climate change.

Although the normative legal method assisted in the preparation of the study, the aim was to examine the European Union acquis, secondary regulations, and policy documents and to conduct a comparative evaluation with national strategy documents. Therefore, it will be demonstrated that sustainable finance is not only an economic tool but also a normative framework supported by binding legal regulations.

Keywords: European Green Deal, EU Taxonomy, Sustainable Finance, Green Finance, Greenwashing.

GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELERİN HUKUKİ VE MALİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU

Özet Bildiri Kitabı
(18 NİSAN 2025)

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Yapay Zeka Destekli Finansal Danışmanlık Hizmetlerinin Ticaret Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi

  Dr. Öğr. Üyesi Elif Banu VARLI*

ÖZET

Bu bildiri, yapay zeka destekli finansal danışmanlık hizmetlerinin ticaret hukuku çerçevesinde doğurduğu hukuki sorumluluklar, sözleşmesel ilişkiler ve rekabet hukuku açısından ortaya çıkan sonuçları ele almaktadır. Geleneksel finansal danışmanlık hizmetlerinin dijitalleşme süreci ile dönüşümü, yapay zeka algoritmalarının hukuki statüsü ve ticaret hukukuna etkileri detaylı bir şekilde incelenmektedir. Özellikle, algoritmaların bağımsız karar verme yetisi ile danışmanlık hizmetlerinin ifasında doğabilecek uyumsuzluklar ve riskler üzerinde durulmaktadır. Ayrıca, Türkiye ve Avrupa Birliği hukukundaki güncel gelişmeler ışığında yapay zeka destekli hizmetlerin hukuki çerçevesi değerlendirilmektedir.

Dünya genelinde bu alanda bazı önemli uygulamalar hayata geçirilmiştir. Bank of America'nın dijital asistanı Erica, müşterilere yatırım tavsiyeleri sunarak anlık finansal yönetim desteği sağlamaktadır. Erica, kullanıcılarının harcama alışkanlıklarını analiz ederek kişiselleştirilmiş önerilerde bulunmakta, fatura ödeme hatırlatmaları yapmakta ve finansal riskleri öngörerek proaktif çözümler sunmaktadır.

Benzer şekilde, Capital One tarafından geliştirilen Eno, yapay zeka tabanlı bir dijital asistandır ve kullanıcıların hesap bakiyelerini takip etmelerine, kredi kartı harcamalarını yönetmelerine ve dolandırıcılık risklerini tespit etmelerine yardımcı olmaktadır. Eno, doğal dil işleme teknolojisini kullanarak müşterilerin sorularını anlayıp yanıtlayabilmekte ve anlık bildirimler aracılığıyla finansal işlemler hakkında güncellemeler sağlayabilmektedir.

Ayrıca, Avrupa Yapay Zeka Kanunu, finansal danışmanlık hizmetlerinde yapay zeka kullanımına yönelik yasal çerçeveyi belirleyerek etik ve hukuki standartları şekillendirmektedir. Avrupa Birliği, yapay zekanın finansal hizmetlerde nasıl kullanılabileceğini düzenlemek amacıyla risk temelli bir yaklaşım benimsemiş olup, yüksek riskli uygulamalara yönelik ek düzenlemeler getirmiştir. Bu kapsamda, robo-danışmanların yatırım tavsiyelerinin şeffaf ve denetlenebilir olmasını sağlamak için açıklanabilir yapay zeka (XAI) yöntemleri teşvik edilmektedir.

Türkiye'de ise Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi'nin Ulusal Yapay Zeka Stratejisi (2021-2025) kapsamında, yapay zeka destekli finansal hizmetlerin düzenlenmesine yönelik adımlar atılmaktadır. Türkiye'de bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde yapay zeka kullanımına yönelik çerçeve mevzuatın oluşturulması planlanmaktadır. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)

* Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Ana Bilim Dalı.

ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), yapay zeka tabanlı finansal hizmet sağlayıcıları için yeni uyum süreçleri geliştirmeye başlamıştır.

Bu  rnekler, yapay zeka destekli finansal danışmanlık hizmetlerinin ticaret hukuku perspektifinden nasıl ele alınması gerektiğini ortaya koymakta ve regülasyonların gelecekte nasıl Őkillenebileceęine dair önemli ipuçları vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Finansal Danışmanlık, Ticaret Hukuku, Sözleřme Hukuku, Rekabet Hukuku.

Evaluation Of AI-Powered Financial Advisory Services within the Scope of Commercial Law

ABSTRACT

This paper examines the legal liabilities, contractual relationships, and implications in terms of competition law arising from AI-powered financial advisory services within the framework of commercial law. It explores in detail the transformation of traditional financial advisory services through digitalization, the legal status of AI algorithms, and their effects on commercial law. Particular attention is given to potential disputes and risks that may arise from the autonomous decision-making capabilities of algorithms in the execution of advisory services. Furthermore, the legal framework of AI-assisted services is evaluated in light of recent developments in Turkish and European Union law.

Several significant implementations have emerged worldwide in this field. Bank of America's digital assistant, Erica, provides real-time financial management support by offering investment advice to customers. Erica analyzes users' spending habits to deliver personalized suggestions, sends bill payment reminders, and offers proactive solutions by predicting financial risks.

Similarly, Eno, developed by Capital One, is an AI-based digital assistant that helps users monitor account balances, manage credit card spending, and detect fraud risks. Eno employs natural language processing technology to understand and respond to customer inquiries and provides updates on financial transactions through real-time notifications.

Additionally, the European Artificial Intelligence Act sets a legal framework for the use of AI in financial advisory services, shaping ethical and legal standards. The European Union has adopted a risk-based approach to regulate the use of AI in financial services, introducing additional rules for high-risk applications. In this context, explainable AI (XAI) methods are encouraged to ensure that robo-advisors' investment recommendations are transparent and auditable.

In Turkey, steps are being taken to regulate AI-powered financial services under the National Artificial Intelligence Strategy (2021–2025) launched by the Presidential Finance Office. It is planned to establish a regulatory framework for the use of AI in the banking and insurance sectors. The Capital Markets Board (CMB) and the Banking Regulation and Supervision Agency (BRSA) have started developing new compliance procedures for AI-based financial service providers.

These examples highlight how AI-powered financial advisory services should be addressed from a commercial law perspective and provide important insights into how future regulations may be shaped.

Keywords: Artificial Intelligence, Financial Advisory, Commercial Law, Contract Law, Competition Law.

GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELERİN HUKUKİ VE MALİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU

Özet Bildiri Kitabı
(18 NİSAN 2025)

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Bankacılık Sektöründe Bir Alternatif Uzlaşma Yöntemi: Türkiye Bireysel Müşteri Hakem Heyetleri

Gülin BÖLÜKBAŞI*

Esra KAYACAN**

ÖZET

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) bünyesinde faaliyet gösteren Bireysel Müşteri Hakem Heyetleri, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 80. maddesi uyarınca, üye bankalar ile bireysel müşteriler arasındaki uyuşmazlıkların değerlendirilmesi ve çözümüne katkı sağlamak amacıyla 1 Eylül 2007 tarihinde kurulmuştur. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından onaylanan usul ve esaslar çerçevesinde faaliyet gösteren Heyetler, mahkeme veya arabuluculuk niteliği taşımamakta; bankacılık uyuşmazlıklarının hızlı ve düşük maliyetli biçimde ele alındığı bir uzlaşma mekanizması olarak işlev görmektedir.

Banka Kartları ve Kredi Kartları, Tüketici Kredileri, Sigortacılık İşlemleri ile Diğer Bankacılık Ürün ve Hizmetleri olmak üzere dört uzmanlık alanında yapılandırılan Heyetler, üç banka temsilcisi ve iki BDDK temsilcisinden oluşmaktadır. Başvurular ağırlıklı olarak e-Devlet Kapısı üzerinden yapılmakta olup, başvuru öncesinde ilgili bankaya müracaat edilmiş olması zorunludur.

Son on yıllık veriler, başvuruların özellikle pandemi döneminde belirgin şekilde arttığını göstermektedir. Başvuruların yaklaşık yüzde 75'i banka kartları ve kredi kartları işlemlerine, yüzde 15'i diğer bankacılık hizmetlerine, yüzde 10'u ise tüketici kredileri ve sigorta işlemlerine ilişkindir. Konu bazında değerlendirildiğinde, başvuruların yaklaşık yarısı ücret ve komisyonlara, özellikle de kredi kartı aidatlarına yöneliktir.

Bununla birlikte, başvuruların önemli bir kısmı eksik bilgi veya belge nedeniyle esastan incelenememektedir. 2024 yılı verilerine göre, yapılan başvuruların yüzde 64'ü mevzuatta aranan asgari koşulları sağlamakta; Heyet gündemine alınan başvuruların yaklaşık yarısı müşteri lehine sonuçlanmaktadır. Bu veriler, Hakem Heyetlerinin bankacılık uyuşmazlıklarının çözümünde etkin, erişilebilir ve tamamlayıcı bir alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizması olarak önemli bir işlev üstlendiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Müşteri Hakem Heyetleri, bankacılık uyuşmazlıkları, alternatif uyuşmazlık çözümü, Türkiye Bankalar Birliği.

* Türkiye Bankalar Birliği Hakem Heyetleri Direktörü.

** Türkiye Bankalar Birliği Hakem Heyetleri Direktör Yardımcısı.

An Alternative Conciliation Mechanism in the Banking Sector: The Turkish Individual Customer Arbitration Committees

ABSTRACT

The Individual Customer Arbitration Committees operating under the umbrella of the Turkish Banks Association (TBA) were established on 1 September 2007 pursuant to Article 80 of the Banking Law No. 5411, with the aim of reviewing and contributing to the resolution of disputes between member banks and individual customers. Operating in accordance with the procedures and principles approved by the Banking Regulation and Supervision Agency (BRSA), these Committees do not constitute judicial bodies or formal mediation mechanisms; rather, they function as a conciliation-based framework designed to address banking disputes in a swift and cost-efficient manner.

The Committees are structured around four specialized areas: Debit and Credit Cards, Consumer Loans, Insurance Transactions, and Other Banking Products and Services. Each Committee is composed of three representatives from the banking sector and two representatives of the BRSA. Applications are predominantly submitted electronically via the national e-Government Portal, and prior application to the relevant bank is a mandatory prerequisite.

Data from the past decade indicate a marked increase in the number of applications, particularly during the COVID-19 pandemic period. Approximately 75% of applications relate to debit and credit card transactions, 15% to other banking services, and 10% to consumer loans and insurance-related matters. From a thematic perspective, nearly half of all applications concern fees and commissions, with the vast majority of these disputes arising from objections to credit card annual fees.

Nevertheless, a substantial proportion of applications cannot be examined on the merits due to incomplete information or documentation. According to 2024 data, 64% of all applications meet the minimum statutory requirements to be placed on the Committees' agenda, and approximately half of the applications examined on the merits are resolved in favor of customers. These findings demonstrate that the Individual Customer Arbitration Committees serve as an effective, accessible, and complementary alternative dispute resolution mechanism in the resolution of banking-related consumer disputes.

Keywords: Individual Customer Arbitration Committees, Banking Disputes, Alternative Dispute Resolution, Turkish Banks Association.